

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen vuonna 2017

Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen Alueellinen ympäristönsuojelu

Elintarvikelain, terveydensuojelulain ja tupakkalain sekä eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva valvontasuunnitelma siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja estävää. Kunnan valvontasuunnitelmassa on otettava huomioon ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen ja toimialoja koskevat valvontaohjelmat paikallisten valvontatarpeiden mukaisesti sekä riskiperusteisesti.

Valvontasuunnitelmaan on sisällytetty seuraavia asioita:

- tarkastusten sisältö
- valvontakohteiden tarkastustiheys
- valvonnan painopisteet
- valvontaprojektit
- voimavarat ja niiden jakautuminen toimialoittain
- näytteenottosuunnitelmat
- laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat, joihin valvonta tukeutuu
- valvonnasta perittävät maksut
- koulutussuunnitelma
- valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2015 – 2019. Ympäristö- ja rakennuslautakunta on hyväksynyt valvontasuunnitelman 11.12.2014 § 137. Valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2017 on hyväksytty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 15.12.2016 § 128.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma sisältää elintarvikevalvonnan, terveydensuojeluvalvonnan ja tupakkalain valvonnan. Valvontasuunnitelmassa on määritelty toimialakohtaisesti valvontakohdetyyppien tarkastusmäärät, suurelta osin myös valvontakohteiden tarkastukset sekä osalle toimialakohtaisesti myös näytteiden ottaminen ja niiden määrät. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi on tehty KUTI-, YHTI- ja VYHA-järjestelmiä käyttäen.

Eläinlääkintähuollon suunnitelma vuosille 2015–2019 on hyväksytty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 12.3.2015 § 37. Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2017 on hyväksytty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 23.3.2017 § 27.

Ympäristöterveydenhuollon resursseista vuonna 2017 on elintarvikevalvontaan käytetty eniten voimavaroja n. 50 %. Terveysturvatoiminnan valvontaan on käytetty myös merkittävä osa voimavaroista n. 45 %. Loput voimavaroista on käytetty tupakkalain valvontaan n. 5 %.

Kokonaisuutena ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2017 on toteutunut hyvin. Lupa- ja ilmoitusasiat on saatu hoidettua ja terveyshaittoihin liittyviin epäilyksiin ja valituksiin on reagoitu. Valvontaa on kohdistettu kaikkiin ympäristöterveydenhuollon edellä mainittuihin toimialoihin. Valvontasuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon, että resursseista huomattava osa menee muuhun kuin valvontasuunnitelman mukaiseen säännölliseen valvontaan. Erityisesti terveydensuojelun valvonnassa muiden kuin valvontasuunnitelman mukaisten tehtävien hoitaminen vie paljon voimavaroja. Varsinkin asuntojen terveydellisiin olosuhteisiin liittyvät toimenpidepyynnöt ovat lisääntyneet voimakkaasti 2010 -luvulla ja asuntojen tarkastuksiin on käytetty viime vuosina paljon työaikaa.

Henkilöstö on osallistunut aluehallintoviraston koulutuksiin, kaupungin sisäisiin koulutuksiin sekä valtakunnallisiin koulutustilaisuuksiin n. 8,6 päivää henkilöä kohti vuoden 2017 aikana.

Valvontasuunnitelman mukaisesta säännöllisestä valvonnasta peritään valvontamaksuja. Vuonna 2017 valvontamaksuja ja ilmoitusten käsittelymaksuja perittiin yhteensä n. 258 000 €. Tulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Elintarvikevalvonta

Suunnitelmallisten tarkastusten toteuma

Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma vuodelle 2017 perustui valvontakohteiden kartoitukseen, valtakunnalliseen elintarvikevalvonta-ohjelmaan sekä kohdekohtaiseen riskinarviointiin. Riskinarvioinnissa huomioitiin päivitetty valtakunnallinen Eviran ohjeistus, mikä jo itsessään sisältää valvontakohteen toiminnan luonteen ja laajuuden huomioimista. Suunnitelman mukaisia tarkastuksia olivat myös uusien elintarvikehuoneistojen tarkastukset, sekä uusinta- tai seuranta-tarkastukset kohteissa, joissa oli annettu toimenpidekehotuksia.

Vuonna 2017 Kuopiossa oli rekisteröitynä yhteensä 782 alkutuotantopaikkaa, joista 280 kpl on maidontuotantotiloja. Maidontuotantotilojen tarkastukset kuuluvat ostopalvelusopimukseen, joka on voimassa Siilinjärven ympäristöpalveluiden kanssa. Valvontasuunnitelmassa oli Kuopion alueelle suunniteltu tehtävän 67 tarkastusta, toteuma oli 46 tarkastusta. Kehotuksia annettiin 7 tarkastuksessa.

Vuonna 2017 Kuopiossa oli 867 elintarvikehuoneistoa (pl. alkutuotannon kohteet) (taulukko 1). Vuodelle 2017 Kuopion ympäristöterveydenhuollon ei ollut tarvetta laatia erillistä resurssit huomioivaa ”priorisoitujen tarkastusten suunnitelmaa” edellisvuosien tapaan. Suunnitelma laadittiin Eviran tarkastustiheys ohjeen mukaisesti.

Valvontatarpeen mukaisten tarkastusten toteuma vuonna 2017 oli 96 %, mikä on hyvällä tasolla. Tehdyistä suunnitelmallisista tarkastuksista noin 7 % oli

uusintatarkastuksia annettujen toimenpidekehottusten noudattamisen valvomiseksi. Elintarvikevalvontaan suunniteltu henkilöstöresurssi oli 6 htv (suunnitelmalliseen valvontaan 1,5 htv). Priorisointiin oli tarvetta pääasiallisesti niiden laitostarkastusten osalta, joita oli suunniteltu tehtävän useita samaan valvontakohteeseen.

Taulukko 1. Elintarvikehuoneistojen tarkastusten toteumaseuranta.

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Elintarvikehuoneistot, kpl	826	887	824	846	842	867
Valvontatarve (suunniteltu tarkastusten määrä, kpl)	1116	1100	1277	1252	1183	483 (+ tarv. uusintatark.arvio 72 tark)
Priorisoitujen tarkastusten suunniteltu määrä, kpl	493	607	743	706	724	erillistä priorisointia ei tehty
Tehdyt suunnitelman mukaiset tarkastukset, kpl (ml. seurantatark.)	409	594	710	605	649	465 (uusintatark. 34 tark) .
Tehdyt suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset, kpl	23	20	15	22	22	22
Toteuma valvontatarpeeseen nähden	37 %	54 %	56 %	48 %	55 %	96 %
Toteuma suunniteltuihin tarkastuksiin nähden	83 %	97 %	98 %	86 %	90 %	96 %

Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset ja epidemiatyöryhmän toiminta
Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin asiakas-valitusten, ruokamyrkytys epäilyselvitysten tai Eviran valvontapyyntöjen johdosta. Näiden johdosta tehtiin 22 valvontasuunnitelman ulkopuolista, toimijalle maksutonta tarkastusta. Ruokamyrkytys epäilyihin ja asiakasvalitukseen liittyvät selvitykset pystyttiin hoitamaan käytettävissä olleilla resursseilla.

Vuoden 2016 alusta otettiin käyttöön sähköinen e-lomake ruokamyrkytys epäilyjen ilmoittamista varten. Sähköisen e-lomakkeen käyttö on parantanut asiakaspalvelua ja selkeyttänyt toimintaa ruokamyrkytys epäilyjen selvittämisessä. Ruoka- tai vesivälitteisiä epäilyilmoituksia tuli ympäristöterveydenhuoltoon vuonna 2017 yhteensä 51 kpl. Vuoden lopussa tehtiin yksi RY-MY-epäilyilmoitus koskien *Yersinia enterocolitica* -sairastuneiden lisääntynyttä määrää.

Epidemiatyöryhmä kokoontui vuoden 2017 aikana 3 kertaa ja lisäksi 3 kertaa pidettiin yhteisiä Virve-harjoituksia. Epidemiatyöryhmän palaverissa seurattiin ruokamyrkytysilmoituksia ja yleistä epidemiatilannetta, seurannan huomioita hyödynnettiin elintarvikevalvonnan kartoitusprojektien suunnittelussa. Epidemiatyöryhmän palaverissa käsiteltiin myös maakuntauudistusta ja muita ajankohtaisia aiheita.

Näytteenottojen toteuma

Valvontasuunnitelma sisälsi suunnitelman viranomaisnäytteenotosta omavalvonnan valvomiseksi. Lisäksi viranomaisnäytteenottoa sisältyi suunniteltui-

hin projekteihin ja Eviran koordinoimiin vierasaine- ja torjunta-ainevalvontaan liittyen. Suunniteltujen projektien ja Eviran vierasaine- ja torjunta-ainejäämäläisyyden näytteidenotto toteutettiin täysimääräisesti. Oma- ja valvonnan valvomiseksi oli suunniteltu otettavan seitsemästä hyväksytystä elintarvikehuoneistosta elintarvike- tai pintapuhtausnäytteitä. Näytteiden määräksi oli suunniteltu 61 näytettä, toteuma oli 23 näytettä (38 %). Oma- ja valvonnan näytteiden toteuma jäi alhaiseksi, koska laitosten resurssia kohdistui tarkastuksiin ja toimijoiden oma- ja valvonnan ohjaamiseen. Suunnitelman ulkopuolinen näytteenotto liittyi ruokamyrkytys- tai asiakasvalitus- selvityksiin, taikka muihin epäilyksiin laadusta.

Projektisuunnitelman toteuma

Projektisuunnitelmaan sisältyi vuonna 2017 Eviran koordinoimina kasvien alkuperään ja nimisuojuuksiin elintarvikkeisiin liittyvät projektit. Nimisuoja- projekti ei toteutunut vuonna 2017 Eviran resurssipulan vuoksi. Ympäristö- terveydenhuolto osallistui kasvien alkuperä -projektiin. Projektissa kartoitettiin kasvien jäljitettävyyttä ennalta ilmoittamatta tehdyillä tarkastuksilla. Tarkastuksia tehtiin 4 kpl, tarkastuksilla tuli esille puutteita kasvislaatikoiden merkinnöissä.

Ympäristöterveyden huollon omina projekteina toteutettiin tarjoilupaikkojen salaattien ja myymälöiden jauheliha- ja lihatuotteiden laatu kartoittavat projektit. Jauheliha- projekti aloitettiin jo vuoden 2016 puolella ja sen tarkoitus oli muun muassa selvittää, löytyykö myynnissä olevasta jauhelihasta STEC-bakteereja. Projektin 20 näytteestä suurin osa (18 kpl) oli laadultaan hyviä. STEC-bakteerien toksiinigeenejä todettiin kahdessa näytteessä, mikä antaa jatkossakin aiheutta jauhelihaa käsittelevien elintarvikehuoneistojen ohjaukseen ja neuvontaan.

Tarjoilupaikoissa tarjottavan salaatin laatu kartoittaneessa projektissa tutkittiin 46 salaattinäytteen mikrobiologinen laatu. Salaateista 7 % oli mikrobiologisesti laadultaan huonoja ja 39 % tyydyttäviä. Valvontakohteille annettiin ohjeita ja neuvoja mm. lämpötilojen hallintaan liittyen. Projektin tuloksista laadittiin yhteenveto ja mediatiedote, joka julkaistiin useissa paikallislehdistä.

Elintarvikevalvonnan tulot

Elintarvikevalvonnasta kertyi vuonna 2017 valvontatuloja yhteensä n. 70 400 €, mikä oli noin 23 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Suunnitelmallisten tarkastusten osalta maksuja kertyi 62 100 €, elintarvikehuoneistoilmoitusten ja päätösten käsittelymaksuja kertyi 7410 € ja näytteenottomaksuja 160 €.

Elintarvikevalvontasuunnitelman painopistealueiden toteutuminen

1 Alkutuotannon kohteiden rekisteröinti ja KUTI-tietojen varmistaminen Kiikari -ohjelmalla.

Alkutuotannon kohteiden rekisteröinti aloitettiin vuoden 2017 aikana. Alustavaa työtä tehtiin itse ja vuoden 2017 lopussa tietojen kartoittamiseen ja rekisteröimiseen palkattiin projektityöntekijä. Rekisteröinti jatkuu vuoden 2018 aikana. KUTI-tietoja varmistettiin Eviran Kiikari -ohjelmaa hyödyntäen. Teknisistä ongelmista raportoitiin Eviraan ja TeraKuulle.

2 Valvontaresurssien suuntaaminen riskiperusteisemmaksi

Vuoden 2017 alussa otettiin käyttöön Eviran tarkastustiheysohje ja sen pohjalta laadittiin tarkastussuunnitelma vuodelle 2017. Tarkastustiheysohjeen mukaisesti laitostarkastusten määrä lisääntyi ja tarjoilupaikkojen ja myymälä-

löiden tarkastustarve väheni. Tehtäväjakoa muutettiin elintarvikevalvonnan tarkastajien kesken niin, että laitostarkastuksista vastaavan elintarviketarkastajan valvontakohteita (elintarvikevarastot ja sairaalakeittiöt) siirrettiin ympäristöterveystarkastajille. Valvonnan kattavuutta arvioidaan vuoden 2018 aikana.

3 Valvonnan yhtenäistäminen ja muuttuvan lainsäädännön ja soveltavan ohjeistuksen ajantasainen käyttöönotto

Elintarvikevalvonnan tarkastajat ovat osallistuneet kattavasti Eviran tarjomiin koulutuksiin ja Eviran viranomaisnettiä on seurattu tiimipalaverissa. Eviran päivitettyt ohjeet on otettu käyttöön ajantasaisesti. Elintarvikevalvonnan yhdenmukaistamista kehitettiin säännöllisten tiimipalaverien lisäksi sisäisillä auditoinneilla (ns. pariauditoinnit), joita toteutettiin 6 kpl. Auditoinneissa esille tulleita hyviä käytäntöjä, toimintamenettelyjen eroavaisuuksia ja kehittämistarpeita käytiin läpi elintarvikevalvontatiimin palaverissa.

4 Valvonnan vaikuttavuuden lisääminen

Vaikuttavuutta pyrittiin lisäämään kattavan tiedotustoiminnan avulla. Elintarvikevalvonnassa aloitettiin uutena käytäntönä toimijoiden tiedottaminen ajankohtaisista asioista ja teemoista erillisillä tiedotuskirjeillä. Tiedotteiden lisäksi toimijoita tiedotettiin ajankohtaisista asioista tarkastuksilla, sähköpostitse ja puhelinneuvonnalla.

5 Vientivalvontajärjestelmien kehittäminen: on oltava hyvä valmius sertifiikaattien myöntämiseen

Elintarvikevalvonnassa on tehty vientisertifikaattipohjia toimijoiden erilaisia tarpeita varten. Toimijoita on pystytty palvelemaan nopeasti vientisertifikaattien myöntämisessä. Jatkossa vientisertifikaattien tekoa on tarpeen ohjeistaa koko elintarvikevalvontatiimille.

6 Elintarvikevalvonnan vaikuttavuus

Oiva-tarkastusten myötä valvonnan tehokkuus ja vaikuttavuus on lisääntynyt. Oivallisten ja hyvien arvosanojen yhteismäärä hieman laski edellisvuoteen nähden (95 %:sta 93 %:iin) (taulukko 2). Toimijat ovat ottaneet suhteellisen hyvin vastuuta omasta toiminnastaan ja toimintaansa liittyvien riskien hallinnasta. Toimijoille annettiin tarvittaessa toimenpidekehotuksia, joihin reagointia seurattiin maksullisilla uusintatarkastuksilla. Hallintopakkomennettelyjä ei vuoden 2017 aikana ollut tarpeen käyttää, toimijat korjasivat puutteet ja epäkohdat annetuissa määräajoissa.

Taulukko 2.

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017
Oiva-tarkastusten määrä, kpl	319	533	526	631	497
Oivallinen %	42 %	43 %	49,5 %	63 %	58 %
Hyvä %	47 %	45 %	42 %	32 %	35 %
Korjattavaa %	11 %	12 %	8 %	4,7 %	7 %
Huono %	0 %	0 %	0,5 %	0,3 %	0 %

Terveydensuojelun valvonta

Valtakunnallisessa terveydensuojelun valvontaohjelmassa on määritelty tarkastuskohteiden riskiluokat ja tarkastustiheydet. Vuosien 2015 - 2019 tervey-

15.03.2018

18 §

densuojelun valvontasuunnitelmassa on otettu huomioon nämä valtakunnalliset ohjeet ja samalla määritelty pääsääntöisesti kunkin tarkastuskohteen tarkastustiheys riskinarvioinnin perusteella sekä tarkastusajankohta. Tarkastustiheys voi vaihdella kerran vuodessa tehtävästä tarkastuksesta viiden vuoden välein tehtävään tarkastukseen.

Vuonna 2017 terveydensuojelun painopisteenä olivat:

- Talousvettä toimittavien laitosten valvontatutkimusohjelmien päivittäminen sekä valvonnan ja näytemäärien saattaminen asetuksen mukaiseksi ja vesihuollon erityistilannesuunnitelman laatiminen.
- Kauneushoitoloiden ja muun ihon käsittelyn valvonta.
- Sisäilmaselvityksissä ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntäminen ja koulujen yhteistarkastukset eri tahojen kanssa.
- Terveydensuojelun huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Vuoden 2017 terveydensuojeluvalvonnassa suunniteltiin tarkastettavaksi 210 kohdetta ja määräksi 210 tarkastusta. Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 194 kappaletta 194 tarkastuskohteeseen. Tarkastuskohteiden ja tarkastusten osalta suunnitelman toteutumistaso oli 92 %. Tarkastuksia kohdennettiin suunnitelman mukaisesti. Uusia valvontakohteita aloittaa toimintansa ja osa vanhoista valvontakohteista lopettaa toimintansa, jolloin tarkastuksia voi jäädä tekemättä myös näistä syistä. Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia, pääasiassa asuntojen terveydellisten olosuhteiden tarkastuksia tehtiin yhteensä 255 kappaletta.

Talous- ja uimaveden valvonnassa on noudatettu valtakunnallisia ohjeita ja tarkastukset ja näytteet on otettu suunnitelman mukaisesti ja raportoitu erikseen ohjeiden mukaisesti. Talous- ja uimavesinäytteitä otettiin yhteensä 466 kappaletta. Talousvesilaitosten tarkastusten yhteydessä on aina tarkistettu valvontatutkimusohjelmat ja varautumissuunnitelmat. Lisäksi ne on tarkistettu mahdollisten muiden muutosten yhteydessä. EU-uimarantojen uimavesiluokitus on tarkistettu vuosittain ja yleisölle tiedottaminen on toteutettu asetuksen vaatimusten mukaisesti.

Eriasteisia paikallisia kosteus- ja mikrobivaurioita havaittiin noin puolessa kouluista ja päiväkodeista. Vakavampia kosteus- ja mikrobivaurioita oli alle 20 %:ssa tarkastetuista kohteista. Muutamissa kohteissa havaittiin ilmavaihtoon liittyviä puutteita, lämpösuhdeongelmia sekä kalusteongelmia. Uusissa kohteissa oli esim. vaikeasti puhdistettavia rakenteita ja koulurakennuksen mitoitus (käyttämäärä) liittyviä epäkohtia. Epäkohtien ja puutteiden korjaamiseksi annettiin kehoituksia ja velvoitteita sekä pyydettiin kirjallisia selvityksiä tehdyistä toimenpiteistä ja/tai lisäselvityksistä. Toimenpiteiden toteuttamista valvottiin mm. jälkitarkastuksilla.

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteuttamiseen voidaan arvioida olevan hyvät resurssit. Säännöllisen valvonnan ulkopuoliset tarkastukset, jälkivalvonta ja jälkivalvontatoimenpiteet, valitusten hoitaminen, neuvonta, tilastointi, raportointi, kohdetietojen tallentaminen tietojärjestelmään ja muut tehtävät vievät merkittävän osan resursseista. Terveydensuojelun valvontasuunnitelma toteutui hyvin.

Vuoden 2017 terveydensuojelunvalvonnasta saatiin valvontamaksuja ja näytteenottomaksua yhteensä n. 45 000 €. Saadut valvontatulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Tupakkalain valvonta

Vuoden 2017 tupakkalain valvonnan painopistealueena olivat tupakan vastikkeiden ja tupakkajäljitelmien mainonnallinen esillepano ja ulkoalueilla järjestettävät tilaisuudet.

Vuoden 2017 tupakkavalvontaa tehtiin edellä mainitulla painopistealueilla. Tupakan vähittäismyyntilupahakemuksia toimitettiin kaikkiaan 22 kappaletta, joista on tehty päätökset. Tupakan myynnin tarkastusten yhteydessä on samalla tarkastettu myös nikotiinivalmisteiden myyntiä, mikäli sitä harjoitettiin valvontakohteessa.

Koulujen ja oppilaitosten terveydensuojelun valvontatarkastusten yhteydessä kiinnitettiin huomiota myös tupakkalain valvontaan. Vuonna 2010 syksyllä voimaan tullut tupakkalain muutos on tiukentanut oppilaitosten alueella tapahtuvaa tupakointia. Koulutarkastuksilla ja erillisillä tupakkalain valvontatarkastuksilla on selvitetty ja ohjeistettu lain muutoksen vaatimuksia. Myös päiväkoteihin terveydensuojelulain mukaan tehdyissä tarkastuksissa selvitettiin mahdollista tupakointia.

Tupakointikieltojen valvonta on tapahtunut pääasiassa muun valvonnan yhteydessä ja siihen on tarkastuskohteessa käytetty vähän aikaa.

Asuntoyhteisöt hakivat tupakointikieltoja huoneistoparvekkeille ja –pihoille kuusi kappaletta, joista tehtiin päätökset.

Ravitsemisliikkeiden, joissa on tupakoinnin täyskielto sekä rakennusten, kuluneuvojen ja muiden vastaavien paikkojen sisätiloissa, jotka ovat yleisön käytettävissä ei vuonna 2017 tehty varsinaisia tupakkavalvonnan tarkastuksia. Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla näissä kohteissa ei todettu ongelmia tupakoinnin suhteen.

Tupakan vähittäismyyntin valvontaa on suorittanut yksi tarkastaja, jonka työtehtäviin kuuluu myös terveydensuojelulain valvontaa.

Tupakkalain valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tupakan vähittäismyynti paikkoihin tehtiin yhteensä 88 kappaletta. Suunnitelman toteutumisaste oli 92 %. Lisäksi tarkastettiin uudet tupakan vähittäismyyntipaikat ja toimipaikat, joissa tapahtui toiminnan harjoittajan vaihtumisia. Tarkastuksilla todettiin epäkohtia ja puutteita tupakan myynnissä, erityisesti tupakan omavalvonnan toimeenpanossa ja henkilökunnan perehdytyksessä. Epäkohti-

en ja puutteiden korjaamiseksi on annettu kehoituksia ja velvoitteita sekä pyydetty kirjallisia selvityksiä tehdyistä toimenpiteistä.

Vuoden 2017 tupakkalain valvonnasta saatiin valvontamaksuja ja tupakanmyyntilupapäätösmaksuja yhteensä 133 380 €. Saadut tulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja.

Eläinlääkintähuolto

Kuopion kaupunki ostaa eläinlääkintähuollon palvelut Siilinjärven ja Tervon kunnalta sekä pieneläinpäivystyksen yksityiseltä toiminnanharjoittajalta. Eläinlääkäripalveluiden laatu ja määrä olivat kysyntään nähden riittävät. Myös terveydenhuoltopalveluita ja ei-kiireellisiä, perustason pieneläinpalveluita on voitu tarjota kysyntää vastaavasti. Alueella on myös yksityisiä eläinlääkäripalveluita, erityisesti terveydenhuollossa ja pieneläinpalveluissa. Yksityiset palvelut vähentävät kunnaneläinlääkäreiden työmäärää niillä alueilla, joissa on tarjolla sekä yksityinen että kunnallinen palvelu. Vuonna 2017 tehdyt eläinsuojelu- ja eläntautilainsäädännön mukaisten tarkastusten määrät näkyvät alla olevassa taulukossa. Kaikki epäilyyn perustuvat eläinsuojelukäynnit tehtiin tapauksen kiireellisyydestä riippuen viimeistään noin kahden viikon kuluessa epäilyilmoituksen saapumisesta.

Kunnaneläinlääkäreiden työmäärä vaihtelee jonkin verran eri toimipisteiden kesken. Töitä on vuonna 2017 pyritty tasaamaan myös toimipisteiden välillä. Suureläinkäyntien määrä on pienentynyt vuosittain. Vastaavasti pieneläinkäyntien määrä on kasvanut. Tilakoot ovat kuitenkin kasvaneet ja yhdellä tilakäynnillä hoidetaan yleensä useampaa eläintä kerralla. Kesällä 2016 tehdyn seurannan mukaan (70 kpl käyntejä) yhdellä suureläinkäynnillä hoidettiin keskimäärin 7,4 potilasta.

Suureläinpäivystyksessä on yksi päivystysalue ja kaksi päivystyspiiriä, jolloin alueella päivystää kaksi eläinlääkärinä yhtä aikaa. Lisäksi Karttulan alueella Tervo hoitaa suureläinten eläinlääkintähuollon ja suureläinpäivystyksen. Pieneläinpäivystys on eriytetty koko yhteistoiminta-alueella. Pieneläinpäivystyksen järjestää Kuopion kaupunki, joka ostetaan yksityiseltä toimijalta.

Eläinlääkintähuollon henkilöstölle laadittiin koulutussuunnitelma vuodelle 2017 ja kukin henkilö osallistui keskimäärin 5,0 koulutuspäivään vuoden aikana.

Taulukko 3. Eläinlääkärikäyntien määrät

Eläinlääkärikäynnit 2017				
pieneläimet		suureläimet		
virka-aika	päivystys	virka-aika	terveydenhuolto	päivystys
1987	1753	2801	186	779

Ns. määräaikaistarkastukset kohdentuvat eläinsuojelulain 24 § mukaisesti ilmoituksenvaraisiin seura- ja harraste-eläinten pitopaikkoihin (esim. kennelit, hevostallit, eläinmyymälät ja eläinkaupat). Näiden kohteiden tarkastukset pyritään tekemään 4-5 vuoden välein.

Lemmikkieläinten kohdalla epäily kohdistui useimmiten eläimen riittämättömään liikuntaan, eläimen häiritsevään käyttäytymiseen tai eläimen pitopaikan puutteisiin. Tuotantoeläinten eläinsuojeluepäilyissä syynä oli useimmiten pitopaikan ahtaus ja eläinten likaisuus. Tuotantoeläimiin kohdistuvien epäilyilmoitusten taustalla on usein maidon laadun heikkeneminen tai teuraseläinten huono kunto. Suurimmassa osassa tapauksista tilanne korjaantui neuvonnalla tai määräyksellä ja lyhyellä määräajalla. Pitkittyneitä tapauksia hoidetaan yhteistyössä Itä-Suomen aluehallintoviraston kanssa.

Alueella ei todettu helposti leviäviä tai vaarallisia eläintauteja. Eläintauteihin liittyvät valvontatehtävät olivat pääsääntöisesti vastustus- ja kartoitusohjelmiin liittyviä tehtäviä ja valvottaviin eläintauteihin (esim. salmonella, esikotelomätä, BKD, maedi-visna ja scrapie valvontaan) liittyviä tehtäviä.

Valvontaeläinlääkäriresurssit olivat valtion virkatehtäviin nähden riittävät. Valvontaa varten on 1,4 valvontaeläinlääkärin virkaa (1,0 ja 0,4). Vuonna 2017 valvontaeläinlääkäreiden viroissa on ollut vaihtuvuutta ja uusien henkilöiden perehtyminen on vienyt työaikaa kiireettömimmiltä työtehtäviltä. Kaikki kiireelliset eläinsuojelu ja eläintautivalvontatehtävät on saatu hoidettua, mutta henkilöstövaihdokset vaikuttivat maidontuotantotilojen hygieniatarkastusten toteumaan.

Vuonna 2017 tehdyt eläinsuojelu- ja eläintautilainsäädännön mukaisten tarkastusten määrät on esitetty taulukossa 4. Kaikki epäilyyn perustuvat eläinsuojelukäynnit tehtiin tapauksen kiireellisyydestä riippuen viimeistään noin kahden viikon kuluessa epäilyilmoituksen saapumisesta.

Taulukko 4. Eläinsuojelukäynnit ja tautivalvonnan käyntimäärät vuonna

2017		
Eläinsuojelukäynnit		Eläintautivalvonta
Epäilyyn perustuvat	Vuositarkastukset	
128	17	21

Esitys

Ympäristö- ja rakennuslautakunta hyväksyy ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman ja eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutumisen arvioinnin vuodelta 2017 ja toimittaa sen Itä-Suomen aluehallintovirastolle VYHA-järjestelmän kautta.

Liitteet

- 7490/2014 Vuoden 2017 valvonnan toteutuminen VYHA

Valmistelija

Hannu Kirjavainen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 2272

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Tanja Leppänen

Lautakunta hyväksyy ympäristöjohtajan esityksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

